

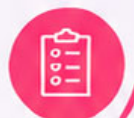
با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

دانلود رایگان آزمون های آزمایشی
قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...

دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس

دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی
(نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی

دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی
و شب امتحانی

همه چیز
برای موفقیت
تو!

Google

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

کافیست هر فایلی که نیاز دارید
را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام فلسفه (۲) دوازدهم

درس یازدهم

عنوان فصل: دوران متأخر

از صفحه ی ۸۷ تا صفحه ی ۹۶ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل دوران متأخر آمده است.
مباحث فصل: ملاصدرا، حکمت متعالیه، اصول اولیه آن

تهیه شده در ایران توشه، توشه ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

- ۱ صفحه ۸۸ برداشت — سخن ملاصدرا درباره علم لدنی ۴
- ۲ صفحه ۹۲ بررسی — فیلسوفان و مسائل دینی (خدا، روح، معاد) ۴
- ۳ صفحه ۹۳ تکمیل نمودار — سیر بحث اصالت وجود ۴
- ۴ صفحه ۹۶ به کار ببندیم — پرسش ۱ — جدول سه مکتب مشاء، اشراق و متعالیه ۵
- ۵ صفحه ۹۶ به کار ببندیم — پرسش ۲ — نزدیک کردن مشاء و اشراق ۶
- ۶ صفحه ۹۶ به کار ببندیم — پرسش ۳ — وحدت در عین کثرت ۶

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ به نظر شما، ملاصدرا بر چه نکته‌ای تأکید می‌کند؟

۲ چرا ملاصدرا می‌گوید کسی که علم لدنی را علم نمی‌داند، قرآن کریم را نفهمیده است؟

۱. ملاصدرا تأکید می‌کند که علم حقیقی منحصر در علمی نیست که از راه آموزش و تفکر به دست می‌آید؛ علم لدنی (علمی که بی‌واسطه از جانب خدا و به صورت الهام و اشراق به انسان شایسته می‌رسد) نیز علم است. همچنین علم حقیقی را محدود به فقه و ظاهر تفسیر و کلام نمی‌داند. به عبارت دیگر، او در کنار استدلال عقلی، شهود قلبی و تهذیب نفس را راه معتبر شناخت می‌شمارد.
۲. چون خود قرآن کریم از علم لدنی سخن گفته است («و علمناه من لدنا علماً»؛ از نزد خود، او را علمی آموختیم) و قرآن اقیانوسی است که پهنه‌اش همه حقایق را فرا می‌گیرد؛ پس کسی که علم لدنی را انکار می‌کند، هم با این آیه مخالفت کرده و هم پهناوری و ژرفای قرآن را دریافته است.

عموم فیلسوفان و از جمله ابن‌سینا و ملاصدرا دربارهٔ مسائلی چون «اثبات وجود خدا»، «وجود روح» و «معاد و آیندهٔ جهان» سخن گفته‌اند؛ در حالی که می‌دانیم این مباحث در دین هم مطرح می‌شوند. آیا سخن گفتن فیلسوفان در این موارد، آنان را از فلسفه خارج نمی‌کند؟

خیر؛ خارج نمی‌کند. ملاک فلسفی بودن یک بحث، مشترک بودن یا نبودن موضوع آن با دین نیست، بلکه دو چیز است: اولاً به موضوع فلسفه، یعنی «وجود» و مسائل بنیادین آن، مربوط باشد؛ ثانیاً متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه صرفاً شهود یا بیان نقلی و قرآنی. خدا، روح و معاد از مسائل مربوط به وجودند و فیلسوفان آنها را با روش استدلال عقلی بررسی می‌کنند؛ پس بحث آنان فلسفی باقی می‌ماند، حتی اگر دین نیز دربارهٔ همین مسائل سخن بگوید. فیلسوف کسی است که بر اساس قواعد فلسفی و استدلال عقلی از عقیدهٔ خود دفاع می‌کند.

نمودار زیر یک سیر را نشان می‌دهد؛ آن را کامل کنید:

یک واقعیت و دو مفهوم - دو نظر - اصالت وجود - تمایز دو مفهوم - کدام واقعی؟ - اصالت ماهیت

ترتیب درست مراحل نمودار:

۱. یک واقعیت و دو مفهوم: از هر شیء خارجی دو مفهوم «وجود» و «ماهیت» (هستی و چیستی) به دست می‌آوریم.

2. تمایز دو مفهوم: این دو مفهوم غیر یکدیگرند (مغایرت وجود و ماهیت، ابن سینا).
3. کدام واقعی؟ این پرسش مطرح می‌شود که شیء خارجی که منشأ پیدایش این دو مفهوم شده، مصداق کدام یک از این دو است؟
4. دو نظر: ← اصالت ماهیت (میرداماد و برخی فیلسوفان: واقعیت همان ماهیت است و وجود مفهومی انتزاعی و اعتباری است)؛ ← اصالت وجود (ملاصدرا: واقعیت خارجی همان وجود است و ماهیت‌ها مفاهیمی ذهنی‌اند که از مراتب مختلف وجود انتزاع می‌شوند).
- نمودار: یک واقعیت و دو مفهوم ← تمایز دو مفهوم ← کدام واقعی؟ ← دو نظر ← (اصالت ماهیت | اصالت وجود).

به کار بستیم

صفحه ۹۶

۴

۱ با تکمیل جدول زیر ویژگی‌های سه مکتب فلسفی مشاء و اشراق و متعالیه را بیان کنید.

ویژگی	مشاء	اشراق	متعالیه
مؤسس و بزرگان	ارسطو (مؤسس)؛ فارابی و ابن سینا	شیخ شهاب‌الدین سهروردی	ملاصدرا (صدرالمتهلین)
روش	استدلال و برهان عقلی محض (قیاس برهانی)	استدلال همراه با کشف و شهود قلبی و سیر و سلوک و تصفیه نفس	برهان عقلی، شهود قلبی و وحی قرآنی با هم؛ شهود و وحی به عنوان تأیید
محور	مفهوم «وجود»	مفهوم «نور» (نورالنوار و مراتب نور و ظلمت)	«وجود» با اصول اصالت وجود، وحدت و مراتب داشتن وجود (پیوند وجود و نور)
منابع	فلسفه ارسطو و فیلسوفان یونان	فلسفه مشاء، حکمت نور و اشراق ایران پیش از باستان و عرفان اسلامی	فلسفه مشاء (به ویژه ابن سینا)، حکمت اشراق، عرفان اسلامی (ابن عربی) و تعالیم قرآن و احادیث

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۲ چگونه حکمت متعالیه توانست حکمت مشاء و حکمت اشراق را به یکدیگر نزدیک نماید؟

ملاصدرا هم برهان عقلی (روش مشاء) و هم شهود قلبی (روش اشراق) را به‌کار برد و آن دو را در کنار قرآن و وحی با هم جمع کرد. همچنین در فلسفه او «وجود» که محور فلسفه مشاء بود و «نور» که اساس فلسفه اشراق بود، به هم می‌رسند و یک معنا و هویت می‌یابند: وجود حقیقتی واحد و دارای مراتب شدت و ضعف است، مانند نوری که در مرتبه‌ای قوی و در مرتبه‌ای ضعیف است. بدین ترتیب آنچه عارفان و اشراقیان با شهود دیده بودند، ملاصدرا با برهان عقلی اثبات کرد.

۳ آیا می‌توان دو عبارت «مراتب داشتن حقیقت وجود» و «وحدت حقیقت وجود» را در یک عبارت «وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت» جمع کرد؟

بله؛ وجود یک حقیقت واحد است (وحدت) و در عین حال دارای مراتب، درجات و شدت و ضعف است (کثرت). کثرتی که در جهان می‌بینیم، به معنای وجودهای جدا از هم نیست؛ بلکه تفاوت‌ها در مراتب همان یک حقیقت است، مانند نوری که به‌میزان دوری از کانون ضعیف‌تر می‌شود ولی همچنان نور است یا مانند امواج که چیزی جز همان آب دریا نیستند. پس می‌توان گفت: وحدت در عین کثرت (حقیقت واحد دارای مراتب) و کثرت در عین وحدت (مراتب متعدد از یک حقیقت).

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیّت